

EDITORIAL

Kristov poukaz na to, že človek nežije len zo samotného chleba, prechádzal dejinami v rôznych podobách. Mnohí osvietení jednotlivci i skupiny ich nasledovníkov to pochopili správne, keď popri základnej potrebe chleba zistili, že plnosť života človeka sa dosahuje rozvíjaním duchovnej oblasti. Mnohí z nich, a osobitne I. Kant, upozornili, že človeka nemožno vnímať len ako zmyslovo-empirickú bytosť. On túto rovinu významne presahuje. Dnes, v etape globalizácie, je tento aspekt zvlášť dôležitý. Globalizácia prepája kontinenty hlavne na poli ekonomickom a na základe informačných technológií. Ale aj keď sa typicky vzťahuje na ekonomiku, jej rozsah je oveľa širší: ovplyvňuje sociálnu a kultúrnu oblasť – idey, zvyky a kultúrne prostredie.

Rodina v tradičnom ponímaní sa dostáva do obzvlášť zložitej situácie. Výdobytky globalizácie – otvorenie sveta pre voľné cestovanie, pre vzdelávanie, pre pracovné príležitosti volajú po nových pravidlách rodinnej vzájomnosti, po nových spôsoboch výchovy. V oboch prípadoch sa zvyšujú nároky na vzájomnú dôveru. To samo osebe vyžaduje nové prístupy k základným normám správania. Človek odchádzajúci za prácou alebo na štúdium musí byť vyzbrojený hlbokým povedomím vlastnej integrity, ktorá ho usmerní v situáciách, s ktorými sa v uzavretej komunite jednoducho nestretne. V migrácii ľudstva sa prvok dedovizne vytráca. Jedinec je nútený tvárou v tvár globalizačným procesom vysporiadať sa s problémami v otvorenom svete a v ňom s otázkou vlastnej budúcnosti. Už nepostačuje opierať sa o lokálne kultúrne zázemie a tradície. Tento proces je oslobodzujúci, ale tiež ohrozujúci.

Toto, osobitne z kresťanského pohľadu, otvára nové bytostné otázky: bude globalizácia úspešná v otázke ochrany ľudských hodnôt a obhajoby ľudských práv a bude pritom rešpektovať kultúrnu identitu, tradície a náboženské hodnoty, ktoré vytvárajú bohatstvo kultúrneho dedičstva ľudstva? Toto dedičstvo slúži ako životná múdrosť, ktorá tvorí základ kultúry ľudstva, ktorá je univerzálna a súčasne autentická. Môže vzdelávanie viesť rôzne kultúrne tradície do vzájomného kontaktu, vštepovať ducha plurality, presadzovať ľudské práva, aby sa zachovala ich identita a podporovať dialóg a reciprocitu? To je komplex problémov, ktorých riešenie navodzuje nové otázky.

Je nevyhnutné, aby sa týmto problémom venovala pozornosť v kresťanských komunitách, lebo „nový človek“ nevznikne automaticky z nového fenoménu v ekonomike. Naopak, prílev nových informácií je tak bohatý a rozmanitý, že jednoduchý človek to nestačí sledovať. Včasná a dobrá informovanosť je nielen prospešná, ale priam nevyhnutná, ak sa má zamedziť poblúdeniam v spleti novej situácie. A naopak, dobrou prípravou sa môže doceliť, že nedôjde k vytrácaniu vzácných ľudských klenotov a človek z fenoménu globalizácie duchovne zbohatne. V tom je pre ľudstvo nová nádej.

Jozef Tiňo